

Voormalig topmelker Tom Fransen voert levensproductieklas sement aan met ruim 76.000 kg melk per afgevoerde koe

Meer melk per lactatie, levenstotaal per koe daalt

Voor het derde jaar op rij is het levenstotaal per koe gedaald. Wél gestegen is de levensproductie per dag, net als de melkproductie per lactatie. Gemiddeld produceerden de Nederlandse koeien afgelopen jaar melk met 3,54 procent eiwit.

tekst Inge van Drie

De levensproductie per dag van de Nederlandse melkkoeien blijft stijgen. In 2010 produceerde een afgevoerde melkkoe in Nederland voor het eerst sinds de invoering van de melkproductieregistratie meer dan 27 kg melk per dag. Dit jaar vestigden de afgevoerde koeien een nieuw record, zo blijkt uit de mpr-statistieken van het jongste afgesloten boekjaar, dat loopt van 1 september 2010 tot en met 31 augustus 2011. De levensproductie per dag steeg van 27,1 naar 27,3 kg (tabel 1). In vijf jaar tijd is dat een progressie van 1,3 kg melk per dag. Per dag blijft de levensproductie stijgen, maar dat geldt niet voor de totale levensproductie. Voor het derde jaar op rij is het levenstotaal gedaald. De 269.072 afgevoerde koeien – zo'n tienduizend stuks meer dan in 2010 – produceerden gemiddeld 30.318 kg melk met 4,36% vet en 3,51% eiwit (figuur 1). Dat resulteert in 2386 kg vet en eiwit, twaalf kilo minder dan in 2010.

Relatief veel vaarzen ingestroomd

De afname in levenstotaal heeft er vooral mee te maken dat veehouders hun koeien, ondanks de relatief hoge melkprijs, sneller opruimen. De productieve levensduur – het aantal dagen tussen de eerste kalving en de laatste monstername – nam met achttien dagen af van 1282

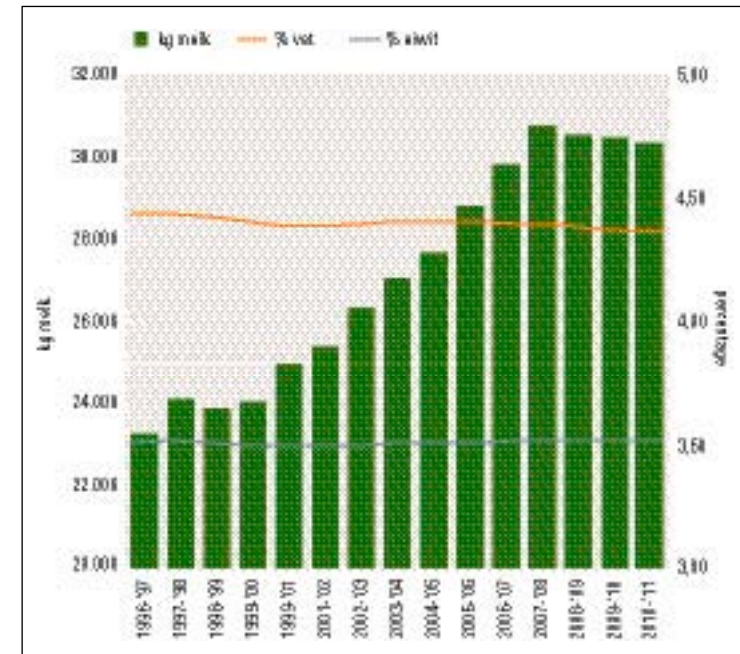
Tabel 1 – Levensduur afgevoerde stamboekkoeien per jaar van afvoer

jaar	aantal*	dagen opfok	prod. levensduur**	dagen na laatste proefmelking	dagen levensduur***	aantal kalvingen	gem. tussenkalf-tijd	melkdagen per tkt	dagen droog per tkt	melkdagen totaal	kg melk per melkdag
2010-'11	269.072	795	1264	34	2093	3,4	417	355	62	1112	27,3
2009-'10	259.095	796	1282	36	2114	3,5	418	355	63	1126	27,1
2008-'09	265.858	796	1296	36	2128	3,5	417	354	64	1138	26,8
2003-'04	274.508	801	1207	43	2051	3,3	409	344	65	1057	25,6
1998-'99	292.824	803	1121	45	1968	3,2	397	331	66	976	24,5
1993-'94	272.478	801	1171	49	2020	3,4	389	319	70	1003	22,9

* = aantal koeien met maximaal 150 dagen tussen laatste proefmelking en afmelding;

** = dagen tussen eerste kalfdatum en datum laatste monstername;

*** = dagen tussen geboorte en laatste afvoerdatum (som van dagen opfok, productieve levensduur en dagen na laatste proefmelking).

Figuur 1 – Ontwikkeling levensproductie van stamboekkoeien per jaar van afvoer

naar 1264 dagen. Een verklaring daarvoor zou kunnen zijn dat bedrijven momenteel veel selectieruimte hebben, omdat er afgelopen jaar relatief veel vaarzen ingestroomd zijn. Dat hoge aantal vaarzen houdt verband met de hoge melkprijs in 2007-'08. Veehouders hielden toen hun koeien langer aan en gingen langer door met insemineren. Het aantal geboren kalveren nam daardoor flink toe. Die kalveren van toen zijn afgelopen jaar aan de melk gekomen.

Uit de mpr-statistieken blijkt ook dat Nederlandse koeien steeds korter droogstaan. Zeven jaar lang – van 2001 tot en met 2007 – kwam de gemiddelde droogstand uit op 65 dagen. Vanaf 2008 zette een daling in. De afgevoerde koeien in het afgelopen boekjaar stonden per lactatie gemiddeld 62 dagen droog. Dat is een dag korter dan in 2010.

De tussenkalf-tijd is eveneens gedaald, van 418 naar 417 dagen. Dat is opmerkelijk, want de afgelopen twintig jaar nam de tussenkalf-tijd elk jaar met een of meerdere dagen toe.

Gemiddeld 3,54% eiwit

In tegenstelling tot de levensproductie nam de melkproductie per lactatie afgelopen jaar wél toe. CRV noteerde een rollend jaargemiddelde van 8387 kg melk met 4,40% vet en 3,54% eiwit (tabel 4). Dat levert een totaal op van 666 kg vet en eiwit en een economisch jaarresultaat van 2141 euro. De melkproductie steeg op alle fronten. De melkplas van de koeien nam toe met 33 kg melk, het

naam, woonplaats	aantal koeien	leeftijd in dagen	dagen droog	prod.-dagen	kg melk	% vet	% eiwit	kg vet	kg eiwit	kg vet en eiwit	kg melk per dag	aantal lactaties
T. J. A Fransen, Doezum (Gr.)	10	3047	311	2023	76.270	4,31	3,43	3290	2613	5903	37,7	5,1
G. Heida-Grupstra, Oldeholtwolde (Fr.)	12	3562	397	2428	69.611	4,38	3,40	3051	2369	5420	28,7	7,4
H. Eshuis, Loozen (Ov.)	10	3186	311	2136	64.609	4,63	3,55	2990	2291	5281	30,2	5,7
mts. B. R. en A. Barkema-van der Scheer, Lelystad (Fl.)	10	3340	270	2328	67.334	4,06	3,37	2736	2268	5004	28,9	6,6
vof Klaasse Bos, Purmerend (N.H.)	11	3135	310	2026	62.512	4,40	3,47	2750	2171	4921	30,9	5,8
K. Smit, Rouveen (Ov.)	10	3830	444	2513	63.523	4,25	3,47	2702	2207	4909	25,3	7,2
mts. A. en W. Steenberg-Boverhof, De Schiphorst (Dr.)	12	3286	354	2187	61.339	4,56	3,41	2797	2091	4888	28,0	6,7
T. van Dijk, Giessenburg (Z.H.)	20	2978	320	1875	64.712	4,09	3,43	2649	2220	4869	34,5	4,8
C. D. Kortleve, Noordeloos (Z.H.)	15	3333	335	2224	64.726	4,12	3,40	2664	2198	4862	29,1	6,1
mts. J. en M. Tilleman-Megens, Horssen (Gld.)	12	2982	327	1883	59.677	4,50	3,60	2688	2147	4835	31,7	5,7

Tabel 2 – Top tien bedrijven met hoogste levensproductie bij afvoer op basis van kilogram vet en eiwit (minimaal tien afgevoerde dieren, 1 september 2010-31 augustus 2011)

vetpercentage met 0,02% en het eiwitpercentage met 0,01%. Dat resulteert in zes kg vet en eiwit extra en een toename van het economisch jaarresultaat met 22 euro. Het aantal mpr-bedrijven nam met ruim 400 stuks af tot 16.048. Dat is een daling van 2,5 procent. Het totaal aantal mpr-koeien bleef vrijwel stabiel, omdat het gemiddeld aantal koeien per bedrijf steeg van 78 naar 80.

Ter vergelijking: zes jaar geleden telde Nederland nog 19.033 mpr-bedrijven, bijna drieduizend meer dan in afgelopen

boekjaar. De gemiddelde bedrijfsgrootte kwam toen uit op 65 koeien per bedrijf.

Fransen hoogste levensproductie Zeeland blijft traditiegetrouw de provincie met de hoogste melkproductie. Voor het eerst doorbraken de Zeeuwse koeien de grens van 2300 euro ejr. Zeeland is ook de provincie met de minste melkveeouders die deelnemen aan mpr. Afgelopen jaar telde CRV voor het eerst minder dan 200 mpr-bedrijven in Zeeland.

Friesland telt de meeste mpr-koeien, terwijl Flevoland met 109 koeien per bedrijf

gemiddeld de grootste veestapels heeft. CRV zette opnieuw ook de bedrijven met de hoogste levensproductie bij afvoer op een rij (tabel 2). Voorwaarde voor een notering in deze rangschikking is een minimum van tien afgevoerde dieren. De nummer één is Tom Fransen uit Doezum. Zijn naam prijkte de afgelopen twee jaar op kop van de rangschikking op economisch jaarresultaat. De tien koeien die Fransen afgelopen jaar afvoerde, kwamen in relatief weinig lactaties (5,1) tot een gemiddeld levenstotaal van 76.270 kg melk met 4,31% vet en 3,43% eiwit, goed voor

Aantal fleckviehkruislingen groeit met 70 procent

Voor het eerst laten de roodbonte holsteins een gemiddeld eiwitgehalte noteren van 3,60 procent. Dat blijkt uit de productiestatistieken per ras (tabel 3). De roodbonte holsteins blijven qua productie inlopen op de zwartbonte holsteins. Hun economisch jaarresultaat steeg met 52 euro, terwijl de zwartbonte holsteins een winst van 40 euro ejr no-

teerden. Het verschil tussen de twee holsteinrassen bedraagt inmiddels nog 42 euro ejr. Terwijl het aantal roodbonte holsteins nog groeit – dit jaar met bijna 580 stuks – nam het aantal zwartbonte holsteins juist af met ruim 16.000 stuks. Qua aantallen enorm gegroeid zijn de fleckviehkruislingen. Dit jaar registreerde CRV van bijna 6200 fleckvieh-

kruislingen de productie. Dat zijn er ruim 2500 meer dan in 2010, een toename van ruim zeventig procent. De fleckviehkruislingen zijn daarmee inmiddels de op drie na grootste rasgroep. Zowel voor de fleckvieh- als voor de Zweeds-roodbontkruislingen geldt dat er nog relatief veel jonge dieren in de mpr-statistieken verwerkt zijn.

Tabel 3 – Productiegemiddelden naar ras (1 september 2010-31 augustus 2011)

ras	aantal koeien	lft.	dgn.	kg melk	% vet	% eiwit	kg vet	kg eiwit	kg v. + e.	ejr
zwartbont totaal	593.233	3.11	358	9.893	4,33	3,52	428	348	776	2167
roodbont totaal	152.441	3.11	345	8.766	4,55	3,62	399	317	716	2067
hf zwartbont	558.508	3.11	358	9.928	4,32	3,51	429	348	777	2168
hf roodbont	101.992	3.09	347	9.079	4,56	3,60	414	327	741	2126
mrij	7.145	4.03	332	6.831	4,44	3,69	303	252	555	1647
fh	765	4.02	340	6.898	4,52	3,62	312	250	562	1632
blaarkop	632	4.03	317	6.192	4,43	3,59	274	222	496	1531
jersey	456	4.02	342	6.110	5,92	4,08	362	249	611	1820
jersey 50-75%	1.225	4.09	337	7.947	4,88	3,71	388	295	683	1988
montbéliarde	843	3.09	324	7.715	4,21	3,50	325	270	595	1786
montbéliarde 50-75%	4.593	4.00	330	8.300	4,36	3,53	362	293	655	1948
brown swiss	242	4.01	349	7.848	4,65	3,70	365	290	655	1847
brown swiss 50-75%	3.150	4.01	342	8.712	4,48	3,59	390	313	703	2026
fleckvieh	678	3.10	320	7.058	4,34	3,53	306	249	555	1681
fleckvieh 50-75%	6.182	2.10	318	7.588	4,41	3,57	335	271	606	1877
Zweeds roodbont 50-75%	1.881	3.01	330	8.158	4,60	3,59	375	293	668	2013

provincie	aantal bedrijven	aantal koeien per bedrijf	lft.	kg melk	% vet	% eiwit	kg vet	kg eiwit	kg vet en eiwit	ejr
Zeeland	197	83	4.05	9.160	4,31	3,53	395	323	718	2306
Flevoland	271	109	4.06	8.832	4,35	3,51	384	310	694	2228
Noord-Brabant	2.213	82	4.05	8.693	4,37	3,56	380	309	689	2216
Limburg	530	82	4.05	8.515	4,37	3,54	372	302	674	2165
Gelderland	2.816	72	4.08	8.433	4,42	3,56	373	300	673	2165
Overijssel	2.995	73	4.07	8.358	4,46	3,56	373	298	671	2157
Noord-Holland	818	75	4.09	8.453	4,35	3,52	368	297	665	2135
Drenthe	1.019	87	4.08	8.323	4,39	3,52	365	293	658	2113
Utrecht	936	67	4.10	8.292	4,35	3,53	361	292	653	2097
Friesland	2.370	93	4.08	8.166	4,43	3,54	362	289	651	2090
Groningen	800	97	4.08	8.203	4,42	3,52	362	289	651	2090
Zuid-Holland	1.083	71	4.11	8.142	4,31	3,52	351	286	637	2046
Nederland 2010-'11	16.048	80	4.08	8.387	4.40	3.54	369	297	666	2141
Nederland 2009-'10	16.455	78	4.08	8.344	4,38	3,53	365	295	660	2119
Nederland 2004-'05	19.033	65	4.09	8.029	4,42	3,52	355	282	638	2044

Tabel 4 – Rollend jaargemiddelde per provincie (1 september 2010-31 augustus 2011)

5903 kg vet en eiwit. Per dag produceerden ze gemiddeld 37,7 kg melk. Dat is negen kg per dag meer dan de afgevoerde koeien van de nummer twee, de familie Heida uit Oldeholtwolde. De twaalf afgevoerde koeien van Heida, die juist relatief veel lactaties (7,4) maakten, produceerden gemiddeld in hun leven 69.611 kg melk met 4,38% vet en 3,40% eiwit.

Robotmelker op twee

Het klassement van topmelkers is flink veranderd (tabel 5). Zes van de toptiengenoemde bedrijven zijn nieuw, waaronder de koploper. Dit jaar voert Thie Schiphouwer uit het Drentse Benneveld de rangschikking op basis van ejr aan. Zijn 34 koeien realiseerden een rollend jaargemiddelde van 13.182 kg melk met 4,04% vet en 3,51% eiwit. Dat resulteert in een ejr van 3194 euro. Schiphouwer heeft daarmee een royale voorsprong op de nummer twee, de familie Wijnveen uit Winterswijk Woold. In 2010 bezette robotmelker Wijnveen – hij is de enige in de top tien met meer dan honderd koeien – al de vierde plaats. |

Tabel 5 – Top tien mpr-bedrijven voor ejr met minimaal zes erkende monsternames in het mpr-jaar 2010-2011 (* = driemaal daags melken, ** = melkrobot)

naam, woonplaats	aant. koeien	lft.	kg melk	% vet	% eiwit	kg vet	kg eiwit	ejr	tussen-kaltijd
T. Schiphouwer, Benneveld (Dr.)	34	4.07	13.182	4,04	3,51	533	463	3194	443
D. W. Wijnveen, Winterswijk Woold (Gld.)**	114	4.00	12.045	4,37	3,51	526	423	3045	408
E. H. Navis, Harreveld (Gld.)	50	5.04	11.464	4,59	3,61	526	414	3032	434
H. J. H. van Lenthe, Dalfsen (Ov.)**	76	4.07	11.961	4,34	3,54	519	423	3026	414
gebr. Donk, Nieuwland (Z.H.)	72	4.05	11.790	4,30	3,60	507	424	3000	413
mts. J. en I. Knoef-Hendriksen, Geesteren (Ov.)	95	5.06	11.471	4,30	3,72	493	427	2984	459
mts. J. en H. Hammink, Almelo (Ov.)	51	5.03	11.698	4,37	3,54	511	414	2972	423
mts. A. en A. van Zoest-Spruit, Nieuwkoop (Z.H.)	54	5.01	11.292	4,31	3,73	487	421	2946	469
J. en M. van Tiggelen, Espel (Fl.)	40	4.08	11.844	4,18	3,54	496	419	2939	431
J. H. Smalbraak, Winterswijk Woold (Gld.)	59	3.09	11.480	4,40	3,55	505	407	2931	407

Snelste tientonner scoort hoogst voor ejr

In recordtempo maakte Victoria 104 (v. Lord Lily) van Arend en Cees van der Louw uit Lopik de 10.000 kg vet en eiwit vol. De kersverse tientonner blijkt nu ook de koe met het hoogste ejr in het jongste boekjaar. De Lord Lilydochter produceerde in 342 dagen 21.538 kg melk met 5,98% vet en 3,49% eiwit, goed voor een ejr van 5860 euro. Dat is ruim duizend euro meer dan de nummer twee van Nederland, de roodbonte Martina (v. Koerier 104) van Berend Spriensma uit Ulrum. Martina, die in 2010 de hoogste individuele productie behaalde, rondde haar lijst in 386 dagen af met 20.237 kg melk, 4,76% vet en 3,61% eiwit (4838 euro ejr).

Tientonner Victoria 104 scoort hoogste ejr van 5860 euro

provincie	naam, woonplaats	aantal koeien	kg lft.	kg melk	% vet	% eiwit	kg vet	kg eiwit	ejr	tkr
Friesland	mts. W., J. en R. de Vries, Suameer*	84	4.09	11.736	4,13	3,52	485	414	2886	439
	H. Agema, Kollumerpomp	96	5.02	12.018	4,06	3,39	488	407	2849	533
	C. en S. Bottema-van Gelder, Rauwerd**	51	4.01	11.193	4,30	3,55	481	397	2822	437
	S. E. de Vries, Warns	87	4.09	11.001	4,13	3,67	455	404	2779	446
	T. N. Agricola, Scharsterbrug	70	4.05	10.645	4,39	3,67	467	391	2776	459
Groningen	T. J. A. Fransen, Doezum	14	5.11	10.822	4,72	3,57	510	386	2884	564
	mts. M., M. en M. Gerards-vd Wouw, Sellingen*	135	4.04	11.248	4,40	3,45	495	388	2823	425
	mts. A. en L. M. Barendregt, Kommerzijl	44	4.10	10.897	4,61	3,47	502	378	2818	398
	mts. J. en A. Feitsma-Burggraaf, Niehove	91	4.04	10.481	4,62	3,53	485	370	2747	388
	Eemsland BV, Oudeschip**	98	4.02	10.379	4,51	3,63	468	376	2724	429
Drenthe	T. Schiphouwer, Benneveld	34	4.07	13.182	4,04	3,51	533	463	3194	443
	mts. W. en R. Blauw-Post, Eursinge	96	4.11	10.728	4,53	3,60	486	386	2811	399
	mts. Zwambag-Gerritsen, Wapserveen**	97	4.01	11.143	4,38	3,47	488	387	2801	395
	mts. P. en A. Oosting-van der Zwaag, Beilen	57	4.03	10.557	4,49	3,56	474	375	2730	418
	J. Noord, Peest	124	4.09	10.654	4,37	3,58	465	381	2724	397
Overijssel	H. J. H. van Lenthe, Dalfsen**	76	4.07	11.961	4,34	3,54	519	423	3026	414
	mts. J. en I. Knoef-Hendriksen, Geesteren	95	5.06	11.471	4,30	3,72	493	427	2984	459
	mts. J. en H. Hammink, Almelo	51	5.03	11.698	4,37	3,54	511	414	2972	423
	M. en W. Arkink-v.d. Einde, Bornerbroek	65	4.02	11.016	4,55	3,63	501	400	2909	423
	J. E. M. Welles, De Krim	66	4.06	12.124	3,93	3,53	477	428	2904	395
Gelderland	D. W. Wijnveen, Winterswijk Woold**	114	4.00	12.045	4,37	3,51	526	423	3045	408
	E. H. Navis, Harreveld	50	5.04	11.464	4,59	3,61	526	414	3032	434
	J. H. Smalbraak, Winterswijk Woold	59	3.09	11.480	4,40	3,55	505	407	2931	407
	A. en G. Sloetjes, Winterswijk Meddo	82	3.10	11.477	4,50	3,45	517	396	2920	387
	W. J. M. Groot Kormelink, Rekken	27	4.08	10.171	4,95	3,79	504	385	2893	390
Utrecht	mts. P. en M. v.d. Bosch-van der Wind, Woudenberg**	46	4.02	12.299	4,05	3,39	498	417	2913	465
	mts. J. en M. Verkerk-de Wit, Werkhoven**	65	4.03	11.681	4,21	3,52	492	411	2897	433
	W. J. van de Bunt, Nieuwer ter Aa	60	4.08	12.231	3,93	3,45	480	422	2881	418
	mts. E. en A. Vernooij, Schalkwijk	91	4.04	11.407	4,19	3,57	478	408	2852	476
	mts. T. en H. van Leeuwen-de Jong, Kamerik	65	4.09	9.969	4,92	3,84	491	383	2851	412
Noord-Holland	vof Wenneker en zn., Nederhorst den Berg	29	5.02	10.431	4,78	3,79	499	396	2914	441
	R. S. van der Hulst, Nieuwe Niedorp**	94	4.09	12.574	3,90	3,38	490	425	2910	411
	fa. G. Vlugs, Watergang	45	6.03	10.951	4,56	3,65	499	400	2906	416
	P. G. M. Pater, Ursem	25	4.10	11.180	4,32	3,70	483	413	2902	457
	J. P. M. Stam, Warmenhuizen	46	5.03	10.993	4,46	3,55	490	391	2834	424
Zuid-Holland	gebr. Donk, Nieuwland	72	4.05	11.790	4,30	3,60	507	424	3000	413
	mts. A. en A. van Zoest-Spruit, Nieuwkoop	54	5.01	11.292	4,31	3,73	487	421	2946	469
	J. van Bergen, Oostvoorne	21	3.11	11.509	4,03	3,56	463	410	2807	418
	J. J. M. Nieuwenhuizen, Zevenhoven*	128	4.02	11.287	4,26	3,49	481	394	2803	484
	A. Bikker, Noordeloos	66	4.09	10.532	4,25	3,73	448	393	2729	482
Zeeland	vof Van Boxel-Aarts, Kortgene	102	4.07	10.566	4,49	3,57	474	377	2739	421
	P. den Boer, Zierikzee	32	4.09	11.572	3,92	3,46	453	400	2726	396
	agrarisch bedrijf Molenburg vof, Ossenissee	83	4.02	10.471	4,42	3,63	463	381	2726	396
	G. J. Schouwenaar, Wemeldinge	54	5.02	11.018	4,03	3,61	444	398	2715	467
	mts. O. en S. de Vlieger, Ouwerkerk	56	5.02	10.598	4,41	3,52	467	373	2696	423
Noord-Brabant	mts. A. en J. van Suijlekom-Versteeg, Sprang-Capelle	53	4.01	11.189	4,34	3,69	485	413	2908	415
	melkveebedrijf Overenk bv, Sint Anthonis*	208	4.00	12.743	3,78	3,34	482	426	2880	409
	L. C. Goossens, Heerle**	65	4.04	11.610	4,18	3,45	485	401	2832	400
	landbouwbedrijf Van Creij bv, Landhorst	140	4.04	10.933	4,34	3,66	475	400	2829	426
	vof Rajmakers-van Zeeland, Milheeze**	99	4.04	11.334	4,23	3,54	479	401	2827	397
Limburg	vof Vaessen, Heerlen**	99	4.06	11.029	4,31	3,52	476	388	2773	507
	J. P. J. M. van Aubel, Eijsden**	99	4.06	10.889	4,18	3,51	455	382	2684	436
	mts. M., M. en G. Rongen-van Asten, Ysselsteyn	86	4.03	10.382	4,44	3,58	461	372	2683	434
	mts. J. en C. Poels-Drissen, Merselo**	73	4.06	10.280	4,44	3,62	456	373	2676	399
	J. H. J. M. Pijls, Puth	62	4.03	10.254	4,47	3,58	458	367	2657	385
Flevoland	J. en M. van Tiggelen, Espel	40	4.08	11.844	4,18	3,54	496	419	2939	431
	mts. P. en W. Bosscha-Alves, Bant**	52	3.10	11.989	4,00	3,40	479	408	2826	415
	melkveebedrijf Sieperda, Rutten	60	4.08	11.352	4,15	3,39	471	385	2726	417
	mts. J. F. E. Ruijter, Urk	68	5.00	10.751	4,28	3,53	460	379	2693	447
	Van Veelen Holsteins, Zeewolde	155	4.09	11.035	4,15	3,47	458	383	2691	473

Tabel 6 – Top vijf bedrijven voor ejr per provincie in het mpr-jaar 2010-2011 (* = driemaal daags melken, ** = melkrobot)